

Szerkesztő: KIRCHNER E.-féle
könyvnyomdai műintézet, Versecz

Előfizetési díj: egész évre
helyben 6 korona.

Előfizetési díj: egész évre
vidéken 7 korona.

Egyes szám ára 12 fillér

DÉLVIDÉK

Kiadó-hivatal: KIRCHNER E.-féle
könyvnyomdai műintézet, Versecz

Hirdetési díj per soronként
12 fillér. Nyiltérben egy
sor 20 fillér.

Hirdetések elfogadtnak
minden hirdetési irodában

Előbb: „DÉLVIDÉKI NEMZETÖR“

A „VERSECZI MAGYAR KÖZMŰVELŐDÉSI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

Tavaszdik.

Versecz, okt. 26.

Ha a háboru zivatarainak is volna medvéje, mely a téli fagy elől a barlangjában huzódik és Gyertyaszentelő napján dugja ki a bozontos fejét, hogy tavaszodik-e már, alighanem elégedetten rázná most meg a bundáját és nem menne vissza, hogy tovább aludjék. A néphit szerint minél vadabul tombol februárban a vihar, annál közelebb a tavasz.

A világháboru zivatarai most csapkodnak a legmagasabbra. Az orosz fronton, az olasz hegyek között örvénylő dükkvel indulnak újabb és újabb halálrohamokra ellenfeleink. A nyugati hadszínter vérbefagyott utolsó offenzíváját megint követni akarja új vállalkozás. Es a háboru iszonyatosságaihoz szokott idegzetünk is megremegve hallja azokat a híreket, melyek a szerbiai harcok vadságáról számolnak be.

A szenvedelmek olyan magasra lobognak, mintha most csapnának össze először az ellenfelek, de azért ott van valamennyiünkben az az érzés, hogy már nem tartanak sokáig a zord idők.

A népek hangulata megérett odáig, hogy követeli, hogy a vérpaták zuhogása elé bocsássák már le a zsilipet. Nem ok nélkül takarodnak mindenfelé az országok éléről azok, akik a háboru szerencsétlenségét reánk zudították. Delcassé után Grey, Szasszonov és Viviani közeli távozását jelzik a telegrammok s most már Asquit angol miniszterelnök is megbetegedett. Új embereknek kell jönniök, hogy az új helyzetet megteremthessék. A háboru politikája megbukott s a romokat nem takaríthatják el azok, akik a fölündulást okozták.

A politika kezdte a háborut s a politikusoknak kell befejezniök. A világ diplomáciájában küszöbön álló személyi változások a nemzetközi életben bekövetkező nagy fordulat bejelentései. A bukott rendszer minden próbálkozása a népek bizalmának visszanyerésére a kómikumba ful. A francia kormány tegnap felfedezte, hogy a középponti hatalmak egyik balsikert a másik után produkálták, mert hiszen sem Páris, sem Pétervár, de még London sem esett el. A közvélemény azonban már nem támogatja ezt a szédelgést. Még aznap az egyik francia újság áttatlan arccal megkérdezte, hogy hát Bécs és Berlin az entente kezében van-e és mikor vonultak be a szövetséges seregek Konstantinápolyba. Ha pedig a fővárosok elfoglalása mértéke a háboru sikereinek, akkor Brüsszel és Belgrad elestét melyik fél javára kell írni?

... A világ józanodik és nincs mesze a tavasz.

Bogdanovics pátriárka meggyilkolása.

Belgrádi távirat azt jelentette, hogy csendőreink egy házkutatás alkalmával levelezésre bukkantak, amelyből kiviláglik, hogy Bogdanovics Lucián magyarországi szerb pátriárkát szerb királysági szerbek gyilkoltatták meg. A hiradás igaz. Bogdanovics pátriárka, akiről azt tartották, hogy Gastein fürdőhelyen a mélységbe zuhant és egy örvénylő hegyi patakban lelte szomorú halálát, tényleg gyilkosságnak esett áldozatul. Aki a gyilkosságot annak idején ellene szervezte és talán abban esetleg aktív részt is vett, — mint egy temesvári hirlapíró, egy volt országgyűlési képviselő elbeszélése nyomán elmondja — egy volt magyarországi szerb újságíró: Markovics Iván. — E szenzációs dologról a „Temesvári Hirlap a következőket írja:

„Markovics magas, imponáló alaku férfi volt, fekete, tekintélyes szakállal volt és sűrű hollószínű haja hullámosan borult a vállára. Elegánsan öltözködött és igazi nagyuri modora volt. Társasága kellemes volt, nagy műveltsége, szellemes beszéde sok barátot szereztek neki. Ismert alakja volt a Balaton-kávéháznak, a Newyork-kávéháznak és mindama helyeknek, ahol újságírók megfordultak. A magyarországi szerb újságírók között első helyen emlegették és cikkei higgadságról, nagy tudásról és körültekintésről tettek tanúságot. Markovics jövedelme azonban nem csak az a pénz volt, amelyet hirlapírással keresett meg. Markovics ugyanis szerb szerzetes volt és tagja egyik délmagyarországi nagy és gazdag kolostornak. A szerb kolostor Markovicsot, mivel mint írótl nagy szolgálatokat remélt, a magyarországi szerbség részére állandóan szabadságolta, hogy újságírói működését Budapesten kifejthesse. Evente csupán rövid ideig kellett a kolostorban tartózkodnia, hogy ott lelki gyakorlatait végezze. A kolostor havonta állandó és tekintélyes járadékot küldött neki és ezzel győzte meg Markovics a fővárosban nagyuri és előkelő életmódját. Evente szüret után még a szokásos borilletményt is megküldötték neki természetben és ilyenkor Markovics Iván mindig meghívta lakására magyar újságírói barátait néhány pohár jó borra.

Markovics, gyűlölte Bogdanovicsot, mert

A vérbosszú.

Írta: R. Bagyon Ottó.

I.

Írtanak akkor 1331*-et az izlám követői mikor ezen esemény a Dardanellák áthatolhatatlan sziklakapui előtt megtörtént. Az angol-francia kapzsiság hajóóriásoknak megszámlálhatatlan sokaságát küldte a sziklabástyák rombadöntésére és az átjutás kieroszakolására. Am de sokkal nagyobb akadályok voltak a — nekik oly magasztos — terv kiviteléhez görditve, semmint azt az entente államai gondolák.

II.

Hasztalan ad le a »France« lövést lövés után, azért az erőd sziklavárai megdönthetetlenül állnak, hirdelve mintegy az Ottoman birodalom erejét és hatalmát. A hajó viharedzett legénységét az óriásméretű ágyuk tisztogatása köti le, míg a tisztek tehetetlen dühükben a legénységen töltik ki mérgöket.

Félrevonulva, egy napbarnított korsikai fiú azon tűnődzik, hogy vajjon miért kell neki itt nehéz munkában sínyleni, mikor odahaza szeretetei körében mily boldogan tölthetné el a közeledő szent husvét ünnepét. Majd illatos levélkét vesz elő s elmélyed annak gyöngyírású

soraiba. Lelke pedig ábrándosan elszáll messze tengereken keresztül egy vadregényes szigetre, hol őt éjhaju kedvese várja haza oly epedőn...

Anyira átengedi magát az andalító álmodozásnak, hogy észre sem veszi közeledő dühtől feldúlt arcú parancsnokát.

Csak mikor az egy hatalmas ütést mér fejére, akkor eszmél fel s látja magával szemtől-szembe gyűlölt parancsnokát isszonyatos felindulásában már-már rárohanni készül támadójára, de ezer szerencse — nehezen bár — de túrtörteti haragját. De mikor a tiszt körútját folytatandó tovább megy, akkor összeszorulnak vasmarkai s fenyegetőleg tekint a távozó után.

III.

A nap lángvörös tányérja már rég a hullámokba hanyatlott. »France«-t parancsnoka az eredménytelen lödőzés után biztos fedezékbe vezeti vissza.

Egynehány tengerész a letűnő nap alkonyában lel gyönyört. Parancsnokuk jöttére azonban tiszteletteljesen tisztelegve szétrebbenek. Egyik matróz tisztelgése azonban csak külsői volt. Bensejében mást érez agyában pedig véres bosszú szájai szövődnek...

A csendes estét egy jalkiáltás tör meg. A korsikai néhány ugrással a párkányzatnál te-

rem s mire bajtársai is odaérnek, már ő messze a hajótól izmos karjaival a fildokló után igyekszik. Csak fel és letűnő karjai látszanak már de nemsokára azt is eltűnteti a háborgó tenger. Fenn a fedélzeten ezalatt villám gyorsaságával lebozsájtják a mentőcsónakot s az ezt követő pillanatban már a hullámokkal küzdők felé eveznek.

Csakhamar odaérve beemelik ügyel-bajjal a közelebbesőt a ringó alkotmányba, míg a másikat egy hirtelen jött hullám elragadja a csónak melől és maga alá temeti.

A tenger szorgos munkásai megkövülve tehetetlenül nézik a szívfacsaró jelenetet.

Kis vártatva ismét felszínre veti egy hullám a szerencsétlent, mintha csak kérkedni akarna zsákmányával a katonák előtt. Majd azután ismét leviszi. S névtelen matróz felett elsimulnak a morajló hullámok.

Erre a csónakban ülők némán tértek vissza hajójukra.

III.

A fedélzeten az olómszínű, lélegzetvesztett megmentettben a legnagyobb álmélkodásukra parancsnokukat ismerik fel, míg a glédába állított legénység közül a korsikai hiányzik.

*) A mi időszámításunk szerint 1915.

magyarbarát volt. Bogdanovics visszarendelte őt a zárdába, mert, mint a szenzációs leleplezését elmondó országgyűlési képviselőnek személyesen jelentette ki:

— Tudom, hogy Markovics összekötetésben van titokban a szerbiai bizottsággal, amely Délmagyarországon agitációt folytat. Ezért küzdött ellenem is, aki magyar hazafi vagyok, mert félt, hogy megakadályozom további vakondokmunkáját a szerb papság és a szerb nép körében. Neki vissza kell térni a kolostorba, mert így lehet csak kezeit megkötni.

A temesvári hírlapírónak a magyar képviselő ezeket mondotta tovább: Mikor 1914. júliusában a trónörökös meggyilkolása és az osztrák-magyar kormány ismeretes ultimátuma után Ausztria-Magyarország és Szerbia között kitört a krízis, egy magyar esztap megbizásából elutaztam Belgrádba. Főlkerestem Pasics szerb miniszterelnököt, aki régebbi időkből ismerősöm volt. Rövid értekezés után Pasics megkért, hogy másnap keressenem föl a szkupstinában.

A szkupstina folyosóján másnap délelőtt egyszerre csak rám szólt egy magyar, aki az egyik teremből jött éppen ki:

— Jó napot, . . . ur!

— Jó napot kívánok. Engedje meg azonban, hogy megkérdezzem, kihez legyen szerencsém, mert valóban nem emlékszem.

— Hat ennyire megváltoztam? Markovics vagyok. Markovics Iván, akit ön budapesti újságíró korából nagyon jól ismer.

Csakugyan Markovics volt. Most már nem hordott hosszú haját, sem nagy szakállt a alakja valamivel teltebb volt. Elmondta, hogy a kolostorba annak idején nem tért vissza, a papi rendből végleg kilepett és átjött Szerbiába, ahol t. vékenységének tág tér nyílt. Sikertelt magát annyira fölküzdeni, hogy könyvtárosa lett a szkupstina könyvtárának. Bevezetett a könyvtárba és megmutatta a jól és dusan fölszerelt könyvtárhelyiséget. Azután politikáról beszélt és elmondta, hogy nagy része van a Narodna Odbrana vezetésében és az a politikai hitvallása, hogy Délmagyarországot, Boszniát, Hercegovinát és Horvátország egy részét Szerbiához kell csatolni.

Egyszerre minden átmenet nélkül ezt kérdezte:

— Emlékszik még arra, amit önnek mondtam annak idején Bogdanovicsról? A pátriárka velem szemben megmutatta, hogy engesztelhetetlen szerb vér folyik ereiben, hát megmutattam én is neki, hogy szerb vagyok, még pedig igazi szerb, nem reneget, mint ő. Harcunkban ő huzta a rövidebbet.

— Hogy érti ezt?

— Egyszerűen. Bogdanovics kiűzött engem Magyarországból és ottani jó pozícióból, én kiűztem őt az életből!

— Csak nem azt akarja ezzel mondani hogy . . . ?

— De igen, azt! Emlékezzék vissza Bogdanovics pátriárka gasteini halálának körülményeire. Emlékezzék vissza, hogy a lapok megírták azt is, hogy a pátriárka utolsó útján találkozott két szerb diákkal. Ezek . . .

Tovább nem beszélhetett Markovics, mert egy libériás szolga nyitott be a terembe és jelentette, hogy a miniszterelnök kéret.

Az ultimátum határideje 1914 július 26-án járt le és a monarchia diplomáciai képviselője még aznap este elutazta a szerb

fővárosból. En több magyar újságíróval másnap reggel jöttem át Zimonyba. Elutazásom előtt a Moszkva-szálló előtt állottam, amikor az utcán egy csapat komitációs jött. A vezetőjük nem volt senki más, mint Markovics. Vadászruhába volt öltözve, a hátán turista zsák és a vállán puska. Amikor elélem ért, megállott és megszólalt:

— Komitációsvezér lettem, hogy küzdjek a magyarok ellen. Akik csapatomban vannak, azok mind magyarországi szerbek.

Ez volt az utolsó találkozásom Markovicssal. Elfordultam tőle és nem fogadtam el felém nyújtott kezét.

Agyúk dörögnek.

*Agyúk dörögnek, csaták tüze fénylik,
Keletől nyugatig, északról délig.
Óriás-nagy harcok egész Európa
Amilyen nem volt világ kezdet óta:*

*Keletől nyugatig, északról délig
Népek nagy tusája föleng az éjig.
Föllobog a láng a magas egekre,
Mintha azt hívni Istenítéletre?*

*Milliók harcán, e szörnyű tusában:
Száll-száll a lellem, büszkén és vidáman
Büszkén, vidáman, bizakodva bátran
Az igazságnak szent diadalában!*

*S kutatva nézem: e nagy csatatéren
Hol harcol az én büszke, dacos népem
Ott, ott, tudom én, ahol a legbátrabb
Legények kellene mindig a gútra!*

*Dalolnak ottan csatára menőbe,
Zúg ott a „rajta“ és zúg az „előre!“
Menydörög ott az ágyú, csatog a kard*

„Ez lelkesíti csatára a magyart!“

Szabolcska Mihály.

NAPIHIREK

Hősi halál. Mint igaz részvétellel értesülünk Hets Pál a verseczi 7-ik honvéd gyalogezred vitéz századosa az északi harctéren hősi halált halt. Jó katona, derék ember volt, akiben széles látókör és előzékeny, kedves modor harmonikusan egyesültek. Magyarsága nem csak gondolkodásának jőzségében, hanem bátorságában is megnyilvánult.

Magánkurzus realistáknak. Tudvalevőleg a tanév eleje óta szünetelnek a realiskolai előadások. Ez a sajnálatos körülmény különösen az alsóbb osztályok tanulójának jelent talán helyrehozhatatlan mulasztást. Sok oldalról merült fel a kívánság, hogy valami mód találtassék a hiány pótlására. E többszörösen megnyilvánult óhajra egy igen hasznos tanfolyam terve vetődött fel. Arról van szó, hogy a Gerő-féle iskola helyiségeiben egy kurzus nyílik meg a realiskola első, második és harmadik osztályos tanulói számára két tanár vezetésével. Bővebb felvilágosítást ad és jelentkezéseket elfogad november 1-éig Gerő Vilmos iskolaigazgató.

Uj pápai prelátus. Lugosról jelentik: A sápa Siegescu József dr. udvari tanácsos, országgyűlési képviselő, egyetemi tanárt, gör. kath. lelkeszt és szentszéki tanácsost pápai prelátussá nevezte ki.

A harmadik kadikölcsön. A csatatereken vívott gigázi küzdelmeknek döntő fontosságú tényezője a pénzügyi téren való szervezkedés. Minél többen vagyunk, akik részt veszünk a hadikölcsön jegyzésében, minél nagyobb összegeket bocsátunk az állam rendelkezésére, annál erősebbek leszünk. Városunkban, a hivatalostársadalmi, pénzügyi és minden egyéb tényező nemes versennyel buzgólkodnak az új hadikölcsön fényes sikerében. Ha a nép bizonyos körökben, főleg a gazdaságilag nem kellően informált osztályokban — leteztett eddig bizalmatlanság vagy közöny a nemzeti kölcsön iránt — az most már eloszlott és ugyiszólván teljesen megszűnt. A paraszt nem rejti többé hárisnyába a megtakarított aprópenzt, a ládafiából is előkerülnek a felretett bankók. Viszik a pénzüket mindnyájan a bankokba és rendelkezésekre bocsájtják az államnak, amely bőséges jutalmat, magas kamatot fizet hitelezőinek. Jegyezni lehet az összes verseczi pénzintézetekben.

Félmillió nyereség kétezer malacson. Mint a Hentesek Lapja írja, egy békéscsabai malomtulajdonos a múlt év őszén az Almássy-uradalomtól 2000 darab malacot vett kétszáz ezer koronáért. A malacokat Kőbányán hizlaltatta és itt egy bizományosnak 1,600.000 koronáért adta el. A disznók hizlálása mintegy 800 000 koronába került, az eladó tehát körülbelül 600.000 koronát nyert 2000 darab malacson.

Glattfelder püspök és a harmadik hadikölcsön. A csanádi székeskapitán Glattfelder Gyula dr. megyéspüspök elnöklété alatt ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy Glattfelder Gyula dr. püspök a saját személyében egy millió koronát a csanádi egyházmegye alapítványi pénztára szintén egy millió koronát, a csanádi székeskapitán pedig ötszáz ezer koronát jegyez a harmadik hadikölcsönre.

Maximálták a burgonya árát. Mianan már az osztrák kormány régebben megalapította a burgonya maximális árát, nálunk is megtörtént a kormány megfelelő intézkedése, amelylyel a burgonyaért megkövetelhető legmagasabb árát meghatározták. A maximális ára az étkezési burgonyára (rózsa, hóphely stb., valamint a sargaheju és husu burgonyára), október hó 31-éig bezárólag 9 kor., november 1-től 30-ig 9 kor. 50 fillér, december 1-től 31-ig 10 kor. 1916. január 1-től február 29-ig 10 kor. 50 fill. március 1-től május 1-ig pedig 11 korona. Minden más burgonyáért a maximális ár december 31-ig 8 korona, azontul pedig 9 korona lesz.

A 39—42 évesek behívása. A hivatalos lap a múltkor közölte a honvédelmi miniszter rendeletét, amely szerint november 3-ikán bevonulni tartoznak az 1873., 1874. és 1875. évi születésű és a szeméni alkalmasnak osztályozott B) osztályú népfőkelők. Ugyazint november 3-án kötelesek bevonulni az 1872., 1873., 1874. évi és fiatalabb születésű A) osztályú (katonailag kiképzett) népfőkelők, akik népfőkelési fegyveres szolgálatra egy ízben már behívattak és bevonultak, de időközben szabadságot kaptak. A bevonulás helye a tartozkodási helyhez legközelebb eső honvéd pótzászlóalj. Mindazok akik önkéntes belépés folytán a hadseregbe már beoroztattak, tekintet nélkül születési évfolyamukra, szintén november 3-ikán tartoznak bevonulni. Azokat a népfőkelőket, akiknek Ujvidékre kellene bevonulniok, figyelmezteti a rendelet, hogy a közös hadsereghez beosztottak Pécsre a cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnoksághoz, a honvédséghez beosztottak pedig Szabadkára a 6. honvédgyalogezred pótzászlóaljához vonuljanak be.

Repülők sorsa. A katonai szolgálatok közül legérdekesebb, legizgalmasabb a katonai repülők sorsa, de egyben a legveszélyesebb is. Az október 16-ol 17-re virradó éjjel a Resicza-bánya körüli erdőben egy német repülőgépronsait találtak meg, mellettük feküdt szétzúzott tagokkal, holtan két fiatal német pilóta. Valószínű, hogy az október 13-tól 16-ig tartott óriási szélvihar sodorta el és dobta le a reptőlőgépet. O. V.

Tizenkétmillió orosz menekülő. Stockholmból táviratozzák: A Stockholm Dagbladnak jelentik Szent-Pétervárról: Az orosz had-

sereg visszavonulása következtében több mint tizenkétezer ember vesztette el otthonát. Ezek között vannak lengyelek, zsidók, ukrainainak és hárommillió litvandi is. A menekültek közül kétszáz ezer Szent-Péterváron, hétszáz ezer Moszkvában, százezer Kievdin és ötvenezer Odeszában van.

Petroleummal világítják Pétervár utcáit. Pétervárról táviratozzák: A városi tanács ötezer rubel hitelt szavazott meg petróleum vásárlására, mert a város köölajjal fogja világítani az utcákat. A gázművek ugyanis megszüntették üzemüket a nagy szénhiány miatt.

Háborus térképek óriási választékban kaptak a Kirchner-féle könyvkereskedésben.

Egy koronáért közöl adásvételi és állástkövetítő hirdetést a »Temesvári Hírlap«. Szöveg és hirdetési díj postautalványon küldendő be.

Az egyik és a másik Svájci gyáros járt üzleti ügyben Temesváron. — Két héttel ezelőtt Párisban volt; ott történt vele az a józú eset;

— Egyik barátommal mentem a Rue de la Paixban, — mesélte — amikor szembejött velünk két választékos eleganciával öltözött ur. A barátom köszöntötte őket.

— Kik voltak ezek? — kérdeztem tőle.

— Az egyik diplomata, — felelte — a másik is hülye.

Amint tovább mentünk, két nő jött velünk szemben. A barátom mélyen leemelte a kalapját.

— Ki volt ez a két nő? — kérdeztem.

— Az egyik vöröskeresztes ápolónő — mondotta — a másiknak is sebesült tiszt a barátja.

Az Avenue de l'Opera sarkán két tiszttel találkoztunk. A barátom melegen üdvözölte őket.

— Hát ezek kicsodák? — kérdeztem.

— Az egyik aktív tiszt — felelte — a másik sem volt még a fronton.

Aki Budapestre utazik, nézze meg a Pasaréti Lövészárkot! Az ország egyetlen hadilátványossága.

CSARNOK

Versecz, október 27.

Háborus tünetek.

Beismerés, fél javulás. S mi javulni akarunk, tehát beismeréssel kezdjük. Be kell ismernünk, hogy a mi békeidőben élénk és kedvvel szerkesztett lapunk a háboru folyamán posványba süllyedt, érdekességéből veszített; egy a vigaszunk: osztja e sorsunkat majd minden vidéki lap. Azonban jól volt ez így, amíg a világháboru sensáció volt és mi szerény eszközeinkkel nem tarthattunk saját haditudósítót. Azután Verseczen is elnyomott minden helyi mozgalmat, helyi politikát, helyi eseményt a világháboru láza. De ma már a világháboru láza alábbszállott, legalább ami szemünkben s egy szokott, elviselhető állapotá vált.

S így ezt az időpontot választjuk, hogy újból több életet, több helyi érdekű dolgot pendítsünk meg. Mégsem absorbalhatjuk magunkat azonban a háborutól és mai témánkat is körülengzi a háboru levegője, ámbátor verseczi vonatkozásban.

Témánk mivé fejlődött azaz fajult a pletyka, amelyet Verseczen mindig nagybetűvel kellene írunk, a háboru folyamán.

Istenem, hát pletykálni, pletykáltunk mi a háboru előtt is, de soha oly mérvben és oly gyűlöletes színben nem tozodott a pletyka, mint a háboruban.

Amikor a háboru első izgalmain túlestünk, a verseczi pletykázók sikerdús működésüket egy új műfajjal gyarapították a háborus irányú pletykával.

Nyilvánult a háborus pletyka elsősorban Verseczen mutatkozó bevonult katonák megrálgalmazásában. Majd mindenikről tudtak valamit. Az egyik nem is sebesült meg, csak azért hordja bekötve karját, hogy tüntessen. A másik

még nem is látott ellenséget. A harmadik protekció révén irodában ül. S így ment ez végtelen változatokban s mindegyik változatnak egy célzata volt: a katonától rossz néven vettek, hogy még nem halt hősi halált. Pedig kérem mindegyik igyekezett, soknak sikerült, soknak nem. De még lesz hozzá alkalom bőségesen. A pletyka vérszomja ha még nem elégtelt ki, hát csak győzzék türelemmel. Ami késik az nem mulik. Ha egy katona pár napi szabadságra itt van, nem azt kérdik tőle, mikor jött, hanem azt mikor megy a harctérre. Ami pedig a legjobban bosszantó csupán az olyanok ilyen nagy hazafiak, akiknek semmi kilátásuk sincs azt bebizonyítani, sőt mi több, akiknek hozzátartozóit sem kell féltetniük.

Kedves Földieink! Tessék egy kissé több szívet lenni.

Higgyék el, hogy az a katona aki csak két—három—négy hónapot töltött is a harctéren az is szenvedett annyit, hogy örök életére megérdemelne egy nyugadalmas, békességes életet. Több jóindulatot!

Egyelőre elég lesz ebből!

Hát ne sietessük azt a bizonyos hősi halált. Megjön az magától.

S azután a katonák is úgy vannak vele, mint az egyszeri zsidó, aki azt mondta: »Meggálni meghalok, de kergetni nem hagyom magam.«

HIRDETÉSEK

Egy fiatal

kereskedő segéd

ideiglenes állást keres.

—: Cím a kidóhivatalban. :—:

13675 tan. 1915 sz.

A m. kir. miniszteriumnak 3511/1915 M. E. számú rendelete. Az 1915 évi tengeritermésnek zár alá vételéről.

A m. kir. miniszterium a háboru esetére szövege kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján az 1915 évi tengeritermés tekintetében a következőket rendel:

1. Az 1915. évi tengeritermésnek zár alá vétele.

1. §.

A közzelemezésnek és a közszükségletnek az 1915/16 gazdasági év folyamán, illetőleg ezen a gazdasági éven belül a jelen rendelet hatályaon kívül helyezéskéig leendő biztosítása érdekében az 1915 évi tengeritermésnek árusítása és egyébként forgalombahozatala csak a miniszterium rendelkezési értelmében és az általa megállapított feltételek mellett történhetik.

Evegből minden termelőnek 1915 évi tengeritermése a közzelemezés és a közszükséglet célszzerű biztosítása érdekében a jelen rendelettel zár alá helyeztetik és afelől a termelő a jelen rendelet érvényességének ideje alatt csak az abban megszabott korlátok között rendelkezhetik.

A jelen rendelet alkalmazásában termelőnek kell tekinteni azt is, aki az 1915 évi termésből munkabér, részesmüvelés vagy konvencio fejében kap a termelőtől tengerit. Ehhez képest a zár alá vétel a munkabér, részesmüvelés, vagy konvencio fejében kapott tengerire is kiterjed és a birtokos azzal szintén csak a jelen rendeletben megszabott korlátok között rendelkezhetik.

2. §.

A termelő termésének az a részét, amelyet saját házi és gazdasági szükségletére magának megtarthat, erre a célra szabadon felhasználhatja.

(folyt. köv.)

Magyar királyi honvédelmi miniszter.

13462 szám eln. 20 b. 1915.

Valamennyi magyarországi vármegye és törvényhatósági joggal felruházott város községének.

Budapest, 1915 évi szeptember hó 25 én.
Székhelyeikben.

A hadiszolgáltatásokról szóló 1912 : LXVIII. t. c. 24 és 27 §-a alapján a következőket rendelem.

(folytatás.)

Azokat a tárgyakat, melyeket birtokosuk nem nélkülözhet, de egyébként igyekeznek mielőbb pótolni.

A nélkülözhetetlen és egyáltalán nem pótolható, ugyancsak az oly nélkülözhetetlen tárgyak, melyeknek pótlása a bemutatás időpontjáig valamely oknál fogva nem volt lehetséges, nem szállítandók be, azonban köteles birtokosa vagy annak megbízottja ezen tárgyakról jegyzéket készíteni, melyek a birtokos nevét és lakhelyét és a tárgy megnevezését kell tartalmaznia. Ezen jegyzék az átvétel időpontjában az átvételi bizottságnak bemutatandó s e nélkülözhetetlenség, illetőleg a pótlás meg nem történetének indokait a bizottságnak szóbelileg előadandók.

Amennyiben nélkülözhetetlen mosóústról van szó, felső nyílásának és mélységének mérete bejelentendő, mert ezen ústrók pótlásáról gondoskodás fog történni.

Az átvételi bizottság dönt a nélkülözhetetlenség felet, a beszolgáltatás idejéig még nem pótoló tárgyak pótlására illetőleg beszolgáltatására pedig szükség esetén megfelelő határidőt tűz ki.

Minden oly esetben, amikor a jelen rendelettel igénybe vett tárgyak nélkülözhetetlenségük és pótolhatatlanságuk miatt tartósan vagy pedig a pótlás eszközlése végett átmenetileg birtokosuknál meghagyatnak, ezen tényállásról a birtokos részben tanusítvány állítandó ki, amelynek a birtokos nevét és lakhelyét, a tárgy megnevezését anyagát és súlyát, valamint a használatra való visszabocsátás indokait és időtartamát kell tartalmazni.

Ezen tanusítvány a birtoklás jogosságának igazolására szolgál és az ellenőrző községeknek kívánatára előmutatandó.

9. §.

Ha az átvétel a helyszinre kiszálló bizottság szemléje után történik, a bizottság a nélkülözhetetlenség és a pótlás kérdésében a 8 §-ban meghatározott módon jár el, a végleg átvett tárgyakat pedig vagy azonnal elszállítatja, vagy azoknak tulajdonosuk által a kijelölt helyre való elszállításra rövid határidőt tűz ki.

10. §.

A birtokost az átvett tárgyakért megillető térítés nagyságát a 13463 eln. 20 b. 1915. számú miniszteri rendelettel megállapított térítési tételek alapján az átvételi bizottság állapítja meg.

Az átvett tárgyakról a fél részére ismervény állítandó ki, melynek a fél nevét és lakhelyét, a beszolgáltatott tárgyak súlyát, anyagát és megnevezését és az érték járó térítés nagyságát térítési tételekin elkü önitve kell tartalmaznia.

A bizottság által megállapított térítés kifizetése a bizottságnak az illetékes elsőfoku közigazgatási hatóság elé terjesztendő és számolása alapján történik. A közigazgatási hatóság az elszámolást a katonai parancsnokság hadbizottságának küldi meg, amely a térítési összegek kifizetése iránt a m. kir. póstatár irékpénztár útján intézkedik.

A bizottságnak az igénybe vett tárgyak beszolgáltatása tárgyában hozott határozata ellen az 1912 : LXVIII. t. c. 31. §-a alapján jogorvoslatnak van helye; az érték megállapított térítés nagysága tekintetében emelt igények pedig az idézett törvény 33. §-a sze int érvényesíthetők.

11. §.

Az átvételi bizottság jogosítva van a működése terü etén szükségesnek mutatkozó ellenőrzést gyakorolni s s kívánságára minden idevonatkozó felvilágosítást meg kell adni.

12. §.

Az átvételi bizottság tagságával való megbízás tisztelbeli A bizottság tagjai és szakértője köteles megbízásukat legjobb tudásuk és lekiismeretük szerint, személyekre való tekintet nélkül a tudomásukra jutott magán és üzleti szövegek titokban tartása mellett teljesíteni.

A szakértő díjazások az I. fokú közigazgatási hatóság állapítja meg.

13. §.

Ai a jelen rendelettel igénybe vett cikkeket be nem szolgáltatja, eltitkolja vagy a jelen rendelet rendelkezéseit megszegi, az, amennyiben e cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik kihágást követ el és az 1014: L. t. c. 17. §-a értelmében két hónapig terjedő elzárással és hatszáz koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát Szlavonországokban e kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

14. §.

Ezt a rendeletet minden községben (városban) a helyben szokásos módon közhírré kell tenni.

15. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországokra is kiterjed.

A miniszter helyett.

Karátson s. k.
államtitkár.

14548/1915 sz.

Hirdetmény.

Az 1886 évi XXI. tc. 28 §-a értelmében ezennel közhírré tétetik, hogy a legtöbb adót fizetőknek az igazoló választmány által f. évi szeptember hó 18-án tartott nyilvános ülésben 1916 évre megállapított névjegyzéke f. é. október hó 22-től kezdve 15 napon át vagyis f. é. november hó 16-ig bezárólag a városháza kapuin közszemlére ki lesz téve s hogy ezen idő alatt a névjegyzék ellen az állandó bíráló választmányhoz lehet felebbezni.

Az említett névjegyzék ezenkívül a vár. főjegyzőségénél is betekinthező.

Versecz, 1915. október hó 20.

Dr. Rezucha, kir. tan. polgármester.

14103—1915 sz.

Hirdetmény.

Versecz város tanácsa közhírré teszi, hogy a vár. törvényhatósági bizottságnak 151 jkvi 13494 ikt. 915 sz. a. a városi alkalmazottaknak nyújtható rendkívüli fizetés előleg és tűzifa tárgyában hozott határozata Dr. Weitner József h. pénzügyi tanácsnok hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt 1915 évi október hó 25-ik napjától kezdődőleg 15 napon át, tehát bezárólag 1915 november hó 8-ig minden adófizető polgár megtekintheti és esetleges felebbezését ugyanazon idő alatt a városi tanácshoz beadhatja.

Versecz, 1915 évi október hó 15.

Dr. Rezucha kir. tan. polgármester.

14206—1915 sz.

Hirdetmény.

Versecz város tanácsa közhírré teszi, hogy a vár. törvényhatósági bizottságnak 137 jkvi 13505 ikt. 1915 sz. a. a városi háztartási alap és az ott kezelt többi városi alapok és alapítványok 1914 évi zárószámadásai és vagyonleltára tárgyában hozott határozatát 1915 évi október hó 15-étől kezdődőleg 15 napon át tehát bezárólag 1915 évi november hó 8 napjáig Dr. Weitner József h. pénzügyi tanácsnok hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt minden adófizető polgár megtekintheti és ugyanezen idő alatt esetleges felebbezését a városi tanácshoz beadhatja.

Versecz, 1915. október hó 15.

Dr. Rezucha, kir. tan., polgármester.

14055—1915 sz.

A m. kir. minisztériumnak 3.673/1915 M. E. számú rendelete a burgonyáért követelhető s a burgonya szállításához szükséges igazolványról.

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A burgonyáért követelhető legmagasabb ár métermázsánként (100 kg.) tiszta súlyra a következőleg állapítatik meg:

az étkezési burgonyáért, nevezetesen a Rózsa, Hópehely, Magnum bonum, Kifli, továbbá a sárga héjú és husú burgonyáért 1915 évi október 31-ig bezárólag 9 korona, november 1-től 30-ig bezárólag 9 K 50 fill., december hó 1-től 31-ig bezárólag 10 K, 1916 évi január 1-től május 31-ig bezárólag 11 K;

minden más burgonyáért 1915 évi december 31-ig bezárólag 8 K, azontúl 9 korona.

Ezt a legmagasabb árat, amely magában foglalja a rakodó állomáshoz való szállítás költségét is zsák nélkül, készpénzfizetés mellett történő eladás esetére kell érteni.

2. §.

A jelen rendelettel megállapított legmagasabb árak 1915 évi október hó 10 napján lépnek életbe.

Ezen a napon túl burgonyát — a 3 §-ban meghatározott árusítás kivételével — a megállapított legmagasabb árnál drágábban árusítani tilos.

Aki e tilalmat megszegi, a jelen rendelet rendelkezéseit kijátsza, vagy kijátszásukban bármily módon közreműködik, kihágást követ el és az 1914: L. tc. 9 §-a alapján két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágások miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

3. §.

Ha a burgonya árusítása emberi fogyasztásra, a közvetlen fogyasztást szolgáló forgalomba (kicsinyben való vagy részletkereskedésben) történik, az eladó csak olyan árat számíthat mely a megállapított legmagasabb árnál nem aránytalanul magasabb.

Az ellen vétőket az 1914 évi augusztus 5 napján 5600/1914 B. M. eln. sz. a. kelt belügyminiszteri rendelet 4 §-a értelmében kell büntetni.

4. §.

A burgonyakészleteknek az Országos Gazdasági Bizottság részére való átengedése és e célra a burgonyáért követelhető legmagasabb ár megállapítása tárgyában kiadott 1371/1915. M. E. sz. rendelet oda módosított, hogy a burgonyakészleteknek az Országos Gazdasági Bizottság részére való átengedésénél legmagasabb árként csak oly árat lehet követelni, amely 1 koronával alacsonyabb mint a megtelelő burgonyának az átvétel idejére nézve a jelen rendelettel megállapított legmagasabb ára.

5. §.

A burgonya igazolvány nélkül való szállításának megengedése tárgyában kiadott 1939/1915 M. E. sz. rendelet hatályon kívül helyeztetik és így a burgonya ezentúl vasuton, hajón vagy gépkocsin újból csak a 952/1915 M. E. sz. rendelet rendelkezései értelmében az ott megállapított szállítási igazolvánnyal szabad szállítani.

6. §.

A burgonyának vámkülföldről való beszerzésére a jelen rendelet nem vonatkozik, s a vámkülföldről beszerzett burgonya forgalomba hozásának módjait és legmagasabb árát a földművelésügyi miniszter állapítja meg.

Jelen rendelet szempontjából a megszállott ellenséges terület vámkülföldnek nem tekintetik.

7. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországokra nem terjed ki.

Budapest, 1915 évi október hó 3.

Gróf Tisza István s. k.
m. kir. miniszterelnök.

14500 H. M. eln. 18—1915 sz.

Bevonulási hirdetmény.

A népfelkelésre kötelezetteknek az 1886 évi XX. illetve 1915 évi II. t. c. alapján történt behívása folytán az 1873, 1874 és 1875. évből született, továbbá a népfelkelésről vagy a hadiszolgáltatásokról szóló törvény alapján kirendelt (igénybevett), de ezen szolgálatból időközben elbocsátott összes 1873—1897 évi születésű egyének (munkások, kocsisok, hajcsárok, stb.), ha a megtartott népfelkelési bemutatón szemlén, vagy utobemutató szemlén népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak

1915. évi november 3-án

— a mennyiben névszerint felmentve nincsenek — a népfelkelési igazolványi lapon feltüntetett m. kir. honvéd kiegészítő illetőleg cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokság székhelyére népfelkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak.

Hasonlokép behivatnak

1915. évi november 3-ára

azon 1872., 1873., 1874. évi és fiatalabb születésű A) osztályú (katonailag kiképzett) népfelkelésre kötelezettek, kik népfelkelési fegyveres szolgálatra egy ízben már behivatnak és bevonultak, de elszabadságotáltak. Ezen népfelkelésre kötelezettek a tartózkodási helyükhöz legközelebb eső honvéd pótzászlóaljhoz tartoznak bevonulni.

Mindazok az egyének, kik önkéntes belépés folytán a honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe (akár mint egyévi önkéntesek is) már besoroztattak, tekintet nélkül arra, hogy mely születési évfolyamba tartoznak, tényleges szolgálatra szintén 1915 évi november 3-án kötelesek bevonulni.

Az 1873., 1874. és 1875. évi születésű és a szemlén alkalmasnak osztályozott, valamint a még be nem vonult és fól nem mentett A) osztályú népfelkelésre kötelezett azon hivatalos gőz- vagy motorkocsi gépezeteknek és futóknak tényleges szolgálatra való bevonulással, kik ily gépeknél tényleg alkalmazva vannak, beigazolt alkalmaztatásuk esetében a községi előjárásnál (városi hatóságnál) személyesen előterjesztendő kérelmekre az illetékes kiegészítő parancsnokság által 1915. évi november 30-ig elhalasztatik.

A bevonulók bevonulásuk alkalmával lehetőleg erős lábbelit, evőeszközt, tisztító eszközt, gyapjából készült harisnyát (kapcsát hozzanak magukkal. A bevonulás napján elfogyasztott élelemért 1 korona térítési összeg jár.

A lábbeli és gyapjából készült alsóruhák, amennyiben a katonai szolgálatban használhatóknak minősítettek, értékük szerint meg fognak térítettni.

A bevonulás alkalmával a népfelkelési igazolványi lap birtokosa a vasutakon harmadik (gőzhajón második) osztályon ingyen utazik; ez a népfelkelési igazolványi lap azonban a vasuti-, gőzhajó-állomáson jóval a vonat vagy hajó elindulása előtt az állomás jegypénztárána lebélyegzendő.

Azon behívott népfelkelésre kötelezett, aki a kitűzött határidőre és helyre be nem vonul, karhatalommal vezetett elő s a katonai behívás iránt tanúsított engedetlenség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t. c. 4. §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetettik.

A m. kir. honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe önként belépni óhajtó népfelkelésre kötelezett a törvényes korlátok között a csapattestet maga választja, a tényleges szolgálatra történt bevonulása után azonban csak azon csapattesthez kérheti felvételt, a hová mint népfelkelésre kötelezett beosztását nyerte.

Azon népfelkelésre kötelezettek, kiknek a népfelkelési igazolványi lapok szerint Ujvidékre kellene bevonulniok, figyelmeztetnek hogy a közös hadsereghez beosztottak ne Ujvidékre hanem Pécsre, az oda áthelyezett cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnoksághoz, a honvédséghez beosztottak pedig Ujvidék helyett, Szabadkára, a 6. honvéd gyalogezred pótzászlóaljához vonuljanak be.

Kelt 1915. évi október havában.